

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ

कल्पतरू पॉईंट, २ रा ते ४था मजला, सायन सर्कलजवळ, सायन (पूर्व) मुंबई ४०० ०२२.

अधिसूचना

क्रमांक एमपीसीबी/जेडी(एपीसी) सेक्शन/बी-३४९७.— हवा (प्रदूषण प्रतिबंध व नियंत्रण) कायदा, १९८१ मधील कलम ५४ उप-कलम (२) मधील परिच्छेद (झ) मधील देण्यात आलेल्या अधिकारान्वये, महाराष्ट्र शासनाने महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या सल्ल्याने /महाराष्ट्र राज्यातील खनीज पदार्थ भंडार व खनीज पदार्थ लोहमार्ग खनिज पदार्थ चढ-उतरण स्थानकामधील खनिज पदार्थ जसे की, कोळसा, सिमेंट, चुनखडी, लोखंडाचा किस आणि इतर खनिज पदार्थ यासाठी खालील स्थान निश्चिती घोरण व मार्गदर्शक तत्त्वे निश्चित करण्यात येत आहे.

अ. व्याख्या.

१. **खनिज पदार्थ भंडार.**—रेल्वेद्वारे अथवा वाहनाद्वारे आणण्यात येणारे खनिज पदार्थ/कोळसा ज्या जागेवरती चढण अथवा उतरण करून काही कालावधीसाठी त्या ठिकाणी साठवणूक करून पुढे कारखान्यामध्ये किंवा विक्रीसाठी पाठविण्यात येतात त्या जागेस खनिज पदार्थ भंडार असे संबोधण्यात यावे.

२. **लोहमार्ग खनिज पदार्थ चढ-उतरण स्थानके.**—लोहमार्गाद्वारे करण्यात येणाऱ्या खनिज पदार्थांची वाहतूक यांची चढ-उतरण व तात्पुरत्या स्वरूपाची साठवणूक करण्यात येणाऱ्या ठिकाणास रेल्वे लोहमार्ग खनिज पदार्थ चढ-उतरण स्थानके संबोधण्यात येते.

ब. स्थान निश्चिती नियमावली :

खनिज भंडार व लोहमार्ग स्थानकांच्या उभारणीसाठी स्थान निश्चितीच्या खालील अटींचे पालन करण्यात यावे.

१. सद्यःस्थितीत अस्तित्वात असलेले खनिज पदार्थ भंडार/लोहमार्ग खनिज पदार्थ चढ-उतरण स्थानकांनी वरील मार्गदर्शक तत्त्वाचे पालन न केल्यास त्यांनी दोन वर्षांच्या कालावधीत स्थलांतर करावे.

क. संमतीपत्राची पात्रता किंवा ना हरकत प्रमाणपत्राबाबत:

१. (अ) खनिज पदार्थ भंडार साठवणुकीची जागा १००० चौ.मी. पेक्षा जास्त व खनिज पदार्थ तसेच कोळसा साठवणुकीची क्षमता १०० मेट. पेक्षा कोणत्याही वेळेस जास्त.

(ब) लोहमार्ग खनिज पदार्थ चढ-उतरण स्थानक, कोळसा व इतर खनिज.

वरील अ व ब करिता मंडळाचे संमतीपत्रक घेणे आवश्यक आहे.

२. खनिज पदार्थ भंडार साठवणुकीची जागा १००० चौ.मी. पर्यंत व खनिज पदार्थ तसेच कोळसा

३. साठवणुकीची क्षमता १०० टनापर्यंत कोणत्याही वेळेस वरील क्षमतेपर्यंत असलेल्यांनी महसुल विभागाकडून परवानगी घेणे आवश्यक आहे.

४. कारखान्यामध्ये लागणाऱ्या कच्च्या मालाची साठवणुकीची जागा कारखान्याने प्राप्त केलेल्या संमतीपत्रामध्ये नोंद करणे आवश्यक आहे.

ड. विशिष्ट मानके

१. दिनांक १८ नोव्हेंबर २००९ रोजी वने व पर्यावरण मंत्रालय, भारत सरकार यांनी प्रसिद्ध केलेली अधिसूचना राष्ट्रीय हवेची गुणवत्ता व मानकांचे अनुपालन करावे.

२. घातक घनकचरा यांची साठवणूक लोहमार्ग खनिज पदार्थ चढ-उतरण स्थानकांत करण्यात येऊ नये.

३. लोहमार्ग खनिज पदार्थ चढ-उतरण स्थानके/खनिज पदार्थ साठवणूक क्षेत्रामध्ये पुरेशा प्रमाणात झाडांची लागवड करण्यात यावी.

४. हवेची गुणवत्ता तपासण्यासाठी म.प्र.नि. मंडळाच्या सल्ल्याने त्या परिसरामध्ये हवेची गुणवत्ता मोजण्याची संयंत्रे (शारीरिक) बसविण्यात यावी.

५. हवामान खात्याच्या अभ्यासानुसार व त्यांच्या अहवालानुसार त्या जागेतील हवेच्या दिशेचा अभ्यास करून त्या अनुषंगाने हवा प्रदूषण होणार नाही. त्याकरिता हवा प्रदूषण नियंत्रण कृती आराखडा बनविण्यात यावा.

६. लोहमार्ग खनिज पदार्थ चढ-उतरण स्थानके/खनिज पदार्थ साठवणूक भोवतालचे रस्ते काँक्रीटीकरण व डांबरीकरण केलेले असावे.
 ७. लोहमार्ग खनिज पदार्थ चढ-उतरण स्थानके/खनिज पदार्थ साठवणूक भोवताली कमीत कमी ३ मीटर उंचीचे भिंतीचे कुंपण असावे, जेणेकरून धुलिकण पाण्याचा प्रवाह/जलस्त्रोतामध्ये मिसळणार नाहीत.
 ८. खनिज पदार्थांची साठवणुकीची उंची कोणत्याही वेळेस कुंपण भिंतीपेक्षा कमी प्रमाणात असावी, जेणेकरून धुलिकण हवेत मिसळून प्रदूषण होणार नाही.
 ९. खनिज पदार्थ हाताळणी क्षेत्रालगत वायुरोधक भिंतीची उभारणी करण्यात यावी.
 १०. पाण्याचा व पावसाळी पाण्याचा योग्य प्रकारे निचरा होण्यासाठी नाले बांधण्यात यावेत.
 ११. खनिज पदार्थांची साठवणूक निश्चित केलेल्या ठिकाणीच करण्यात यावीत.
 १२. लोहमार्ग खनिज पदार्थ चढ-उतरण स्थानके दोन्ही बाजूने आच्छादित करण्यात यावीत. तसेच धुलिकण निःसारण यंत्रणा व त्यामध्ये पुरेशे वायुविजन असावे.
 १३. खनिज पदार्थांची साठवणूक शास्त्रोक्त पद्धतीने करण्यात यावी.
 १४. खनिज पदार्थांची वाहतूक बंदिस्त करण्यात यावी.
- सदरहू अधिसूचना पर्यावरण विभाग, महाराष्ट्र शासन यांच्या पत्र क्र.एसईएसी-२०१५/प्र.क्र.१८४/तां.क.२, दिनांक २४ ऑगस्ट २०१६ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

मुंबई,
दिनांक २६ ऑगस्ट २०१६.

डॉ. पी. अनबलगन,
सदस्य सचिव, मप्रनि मंडळ.

MAHARASHTRA POLLUTION CONTROL BOARD

Kalptaru Point, 2nd to 4th floor, Near Sion Circle, Sion (East), Mumbai 400 022.

NOTIFICATION

No. MPCB/JD(APC) Section/B-3497.—In exercise of the powers conferred under clause (Z) of Subsection (2) of section 54 of the Air (Prevention and Control of Pollution) Act, 1981, the State Government after consultation with the Maharashtra Pollution Control Board hereby notifies the Guidelines for Mineral Stock Yards and Railway Siding in the State of Maharashtra for loading/unloading of Minerals and Metals such as Iron Ore, Coal, Cement, Cement Clinker, Iron Ore fines, Coal fines, Lime Stone, Dolomite and any other Minerals/Materials from the rail rack.

A. Definition

1. **Stock yards.**—Stock yard means area used to receive, store either for a short period or long period and/or dispatch minerals, metals.

2. **Railway siding.**—A railway siding is a place / area which is used to receive mineral through Rail / Road temporarily store and load / unload material in the rakes and / or dispatch metal and minerals by road/rail transport.

B. Sitting Criteria :

The following sitting criteria shall be considered for establishment of railway siding / Stock yards.

1. Existing railways sidings not adhering to the guidelines shall be shifted within two years period as per these siting criteria.

C. Applicability of Consent / NOC from competent authority

1. (A) All the stock yards for storage of coal, metals and minerals having area more than 1000 sq. mtrs and capacity of more than 100 MT of storage of coal, metal, minerals at any given point of time.

(B) Railway siding, handling of coal and other mineral Condition stated in A and B shall be covered under consent regime of MPCB.

2. The other stock yards for storage of coal, metals and minerals having area upto 1000 sq.mtrs and storage upto 100 MT at any given point of time shall be covered by the revenue authorities.

3. The captive stock yards inside industrial premises shall be covered under consent granted to industry for main activity.

D. Standard conditions

1. The coal depots/railway siding and minerals stock yards shall comply strictly MoEF Notification of National Ambient Air Quality Standards dated: 18th November 2009.

2. The authority shall not handle hazardous waste material at railway siding and minerals stock yards / Coal stock yards.

3. Adequate tree plantation shall be undertaken to minimize impact of air emissions.

4. Ambient Air Quality Monitoring Stations (manual) will be installed for monitoring air quality in consultation with MPCB.

5. To carry out meteorological study specifically wind directions and accordingly prepare plan to control of fugitive emissions / dust particles and suppression system.

6. All entry point, internal roads and loading/unloading areas must be made road worthy for movement of heavy vehicles by using row permeability material (e.g. concrete or bitumen) and be cleaned regularly to minimize potential for dust generation and off-site impact.

7. A boundary wall of at least 3-meter height shall be constructed along the periphery of the mineral stock yard to prevent the fine particles from being carried away with surface run off to nearby water bodies.

८

महाराष्ट्र शासन राजपत्र भाग चार-ब, गुरुवार ते बुधवार, सप्टेंबर ८-१४, २०१६/भाद्र १७-२३, शके १९३८

8. The height of material within storage areas must be kept be low the height of the boundary wall at all times to prevent the material getting air borne.
9. The wind breaking wall shall be provided to material handling area.
10. Storm water drain and proper flooring shall be provided.
11. Storage be done in well demarcated compartmentalized areas and not in haphazard manner.
12. Closed for top on both side to cover the complete railway rack with adequate ventilation / fume extraction system.
13. The authority shall provide proper material storage facility i.e silo etc. and material shall be handled in piped conveyer system.
14. Closed transportation system for Metals, minerals, Coal etc. be used in such premises.

This is issued with the approval of the Environment Dept. Government of Maharashtra *vide* letter No. SEAC-2015/Case No. 184/TC2 dated 24th August 2016.

Mumbai,
Dated the 26th August 2016

DR. P. ANBALAGAN,
Member Secretary MPCB.